

Список використаних джерел

1. Дрожжина Н. В. Воспитание эстрадно-джазового певца: харьковская школа. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти* : зб. наук. ст. (на честь 55-річчя Л. В. Шаповалової) / ХДУМ ім. І. П. Котляревського. Харків, 2010. Вип. 29. С. 434 – 448.

2. Дрожжина Н. Гігієна голосу естрадного співака : методична розробка для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації зі спеціальності “Музичне мистецтво” спеціалізації 025 “Музичне мистецтво естради” за фахом “Естрадно-джазовий спів” / Харк. нац. унів. мистецтв. 2017. 40 с.

3. Дрожжина Н. В. Вокальне мистецтво естради: історія, теорія, практика : навчальний підручник для здобувачів ступеня магістра закладів вищої освіти культури і мистецтв III–IV рівнів акредитації зі спеціальності 025 “Музичне мистецтво” спеціалізації “Музичне мистецтво естради” / Харк. нац. унів. мистецтв. Харків : Видавництво “Естет Принт”, 2019. 336 с.

4. Костюков В. В. Методика формування педагогічно-артистичних умінь майбутніх учителів музики на заняттях з постановки голосу : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 – теорія та методика музичного мистецтва. Київ, 2017. С. 13.

Сухомлинська Л. В.,

УДК 821.161.2

наукова співробітниця відділу педагогічного
джерелознавства та біографістики,
Державна науково-педагогічна бібліотека
України ім. В. О. Сухомлинського, м. Київ

Сухомлинська Л. В. Відображення світу казок В. О. Сухомлинського у підручниковій літературі О. Я. Савченко. *Тенденції забезпечення якості освіти* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 22 січня 2021 р). Дніпро : Міжнародний гуманітарний дослідницький центр, 2021. С. 21 – 23.

ВІДОБРАЖЕННЯ СВІТУ КАЗОК В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО У ПІДРУЧНИКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ О. Я. САВЧЕНКО

У 2020 пішла з життя видатна українська педагогиня, академиня-засновниця Національної академії педагогічних наук України, докторка педагогічних наук, професорка, заслужена працівниця освіти України, фахівчиня в галузі загальної педагогіки і дидактики початкової школи Олександра Яківна Савченко. У науковому доробку вченої монографії, навчально-методичні посібники, підручники для початкової школи та педагогічних вузів, програми, довідкові видання, рецензії, статті, поміщені в наукових збірниках, матеріалах наукових конференцій та публікації у фахових виданнях, що виходили в Україні та за кордоном. Більшість

із них відображені у біобібліографічному покажчику “Академік АПН України О. Я. Савченко. Наукова школа академіка Олександри Савченко” [1].

О. Я. Савченко починала свою діяльність учителем початкових класів, тому коло її педагогічних інтересів було нерозривно пов’язане з початковою школою. Більше двадцяти років молодші школярі опановують читацьку компетентність за підручниками і посібниками педагогині. В її доробку більше 20 підручників з читання для початкової школи, це переважно читанки для учнів 1, 2, 3 і 4 класів (спочатку у співавторстві з Н. Ф. Скрипченко, а потім одноосібно), навчальні посібники розвивального спрямування для молодших школярів – “Барвистий клубочок”, “Розвивай свої здібності”, “Умій вчитися” та інші видання [1].

Зазначимо також, що упродовж 29 років Олександра Яківна очолювала Всеукраїнську асоціацію Василя Сухомлинського, глибоко вивчала його педагогічну та художню спадщину, особливо ту її частину, що стосувалася її наукових інтересів, тобто навчання учнів початкових класів. Це надало їй можливість не лише надихнутися текстами В. Сухомлинського, а й активно впроваджувати в життя ідеї емоційного і художньо-образного ознайомлення дітей з оточуючим світом, представлені у творчому доробку педагога. Майже до всієї підручничкової літератури для початкової освіти О. Я. Савченко поміщувала казки та оповідання В. Сухомлинського – спочатку у збірнику творів для позакласного читання “Струмочок” (1978) (у співавторстві з Н. Ф. Скрипченко), потім у чисельних читанках для різних класів початкової школи (1983 – 1993) у збірках “Первоцвіт” (1994), “Барвистий клубок” (1995) та навчальних посібниках “Розвивай свої здібності” (1995), “Умій вчитися” (1995). Усі ці підручники та посібники неодноразово виходили передруком впродовж багатьох років. Назвімо лише декілька найбільш знаних художніх творів В. Сухомлинського, поміщених до підручничкової літератури, упорядкованої О. Я. Савченко, детальний бібліографічний опис яких міститься у біобібліографічному покажчику “Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження” [3]: “Все в лісі співає..”, “Іменинний обід”, “Моя мама пахне хлібом”, “Сьома дочка”, “Я хочу сказати своє слово”, “Які ж ви щасливі!”, “Скільки ж ранків я проспав!”, “Як же все це було без мене?”, “По волосинці”, “Горбатенька дівчинка” та багато інших.

Як зазначає відома вітчизняна дослідниця Л. Д. Березівська, здійснений О. Я. Савченко цілісний аналіз літературно-художньої спадщини В. О. Сухомлинського доводить, що педагог створив “авторську педагогічну систему виховання і розвитку молодших школярів засобами художнього слова”, яка була цілковито новим явищем у педагогіці того часу, а включення його творів до підручничкової літератури стимулювало розвиток початкової освіти упродовж наступних десятиліть [2].

У своїй статті “Школа культури – діалог з В. О. Сухомлинським” О. Савченко так обґрунтовує саме такий вибір контенту: “Завжди актуальним і важко

розв’язуваням є питання насичення змісту навчання „виховним компонентом”. Цей аспект багатогранно розкриває В. Сухомлинський у численних працях, особливо підкреслюючи роль світоглядних і етичних знань... Розкриваючи методику формування у дітей ставлення до Батьківщини, людей, рідних, природи, Василь Олександрович талановито використовує силу художнього слова. У його казках доступно й образно на прикладах, що яскраво передають національний колорит оточення і побуту сільських дітей, розкриваються величезні можливості впливу на їхні почуття, розум і поведінку. Саме цей аспект художньої спадщини Василя Олександровича знайшов широке втілення у нових підручниках з мови і читання для молодших школярів.

Зокрема, цілеспрямовано реалізовано лінію розвитку літературних творчих здібностей учнів з опорою на гуманістичні ідеї і крилаті вислови педагога” [4, с. 142 – 143].

У 2021 р. ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського розпочинає проєкт “Казки В. Сухомлинського у підручниках та посібниках О. Я. Савченко”, поміщуючи у фейсбуці казки Василя Сухомлинського, відібрані й включені педагогинєю в одну із її навчальних книг. Проєкт адресований педагогам початкової та дошкільної освіти, студентам закладів педагогічної освіти, науковцям, працівникам шкільних бібліотек, батькам, широкому загалу з метою популяризації художньої спадщини В. Сухомлинського та вшанування пам’яті О. Я. Савченко.

Список використаних джерел

1. Академік АПН України О. Я. Савченко: Біобібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; вступ. стаття Бібік Н. М. ; упоряд.: Ворон Л. М., Заліток Л. М., Печенежська О. А.; наук. ред. Букшина Т. Ф. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.
2. Наукова школа академіка Олександр Савченко / Ін-т педагогіки, АПН України. упоряд.: Кодлюк Я. П., Т. Я. Довга; за заг. ред. Кодлюк Я. П. Київ : Пед. преса, 2007. 132 с.
3. Березівська Л. Д., Внесок О. Я. Савченко в розвиток історико-педагогічної науки України // Науковий простір академіка Олександр Савченко / НАПН України, Ін-т педагогіки НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд.: Я. П. Кодлюк, Т. Я. Довга, Л. М. Заліток та ін. ; бібліогр. ред. Н. А. Горбенко. Київ, 2012. С. 253 – 257.
4. Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд.: О. В. Сухомлинська, Л. Д. Березівська, Л. І. Страйгородська та ін. ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; наук. ред. Л. Д. Березівська ; бібліогр. ред. Є. Ф. Деміда. Вінниця : Твори, 2018. 395 с.
5. Сухомлинський В. О. у роздумах сучасних українських педагогів : монографія / упоряд. : О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко ; авт. кол. : О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко, В. С. Курило, І. Д. Бех та ін. Луганськ : Вид-во ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2012. 504 с.